

**FAKULTA
ARCHITEKTURY
ČVUT
V PRAZE
—2023
VÝROČNÍ
ZPRÁVA
O ČINNOSTI
OMBUDSMANKY**

ČVUT

FA

Poděkování

Ráda bych poděkovala děkanovi Daliborovi Hlaváčkovi za jeho otevřenost, ochotu zvažovat různé perspektivy a zájem vytvářet na FA takové prostředí, které bude inspirativní a respektující. Byl to právě on, kdo se významnou měrou podílel na řešení podnětů a zasadil se o ukotvení ombudsmanské pozice ve Statutu FA. Mé poděkování patří rovněž předsedkyni Komise pro rovné příležitosti Kláře Brůhové a členům a členkám Komise, konkrétně Hubertu Guzikovi, Šárce Malošíkové, Pavlu Ullmannovi, Tomášovi Vojtíškovi, Aleně Richterové a Andree Vondrákové, kteří výrazně přispěli ke zřízení ombudsmanské pozice, pomohli mi blíže se seznámit s prostředím a fungováním FA a jsou mi oporou v mé činnosti. Je pro mě radost a čest s nimi spolupracovat.

Dále bych ráda poděkovala studentské iniciativě Neklikej a spí za to, že zvedla téma přetíženosti a duševního zdraví studujících na FA a podílela se na přípravě a propagaci dotazníkového šetření mezi studujícími spolu se studujícími z SPA, kterým bych touto cestou chtěla též poděkovat za skvělou spolupráci. Zároveň děkuji proděkance Kateřině Rottové a PR oddělení konkrétně Romaně Vylitové, Dagmar Hujerové a Ondřejovi Šmidovi za perfektní spolupráci při propagaci průzkumu Za férovou FA, na seznamovacích kurzech pro studující prvních ročníků a celkově při zvyšování povědomí o mé činnosti.

V souvislosti s podněty studujících bych chtěla poděkovat proděkanovi Jiřímu Šrubaři za jeho ochotu hledat způsoby řešení komplikovaných a náročných situací, do nichž se studující občas dostanou. Děkuji též Haně Špalkové za vstřícnost a laskavost při řešení podnětů.

Rovněž bych chtěla poděkovat proděkance Ireně Šestákové za zřízení přebalovacích pultů na FA a proděkanovi Petru Vorlíkovi za poskytnutí zázemí pro mou práci a nastartování procesu zavádění inkluzivního jazyka do vnitřních předpisů FA.

V neposlední řadě děkuji za podporu a výbornou spolupráci vedoucí Střediska ELSA a předsedkyni Asociace vysokoškolských poradců Barboře Čalkovské a vedoucí CIPS Kláře Trávníčkové.

Dita Jahodová
Ombudsmanka

Oblasti činnosti

Na Fakultě architektury ČVUT působí ombudsmanka Mgr. Dita Jahodová od 1. ledna 2023. Jejím posláním je podporovat a rozvíjet bezpečné, spravedlivé a otevřené prostředí na FA, aby se se studujícími a zaměstnanými zacházelo s respektem. Zabývá se rovnými příležitostmi, sladováním pracovního, studijního a osobního života, přetížením a různými projevy nevhodného chování. Ve své činnosti se řídí Směrnicí děkana č. 03/2022.

Agenda ombudsmanky se sestává ze sedmi oblastí:

- Pomoc při řešení podnětů
- Facilitace a mediace konfliktů
- Rozvoj bezpečného prostředí
- Podpora rovných příležitostí, diverzity a sladování studijního, pracovního a osobního života
- Prevence negativních jevů a vzdělávání
- Spolupráce s ombudssosobami na vysokých školách na národní a mezinárodní úrovni
- Příprava systémových doporučení, návrhů opatření a koncepčních řešení

V rámci své činnosti ombudsmanka spolupracuje s děkanem a vedením FA, Komisí pro rovné příležitosti, studentským spolkem SPA, dále s CIPS a Střediskem ELSA. Je zapojena do činnosti pracovní skupiny HR Award na ČVUT. Je členkou mezinárodní asociace ombudssosob ENOHE (European Network of Ombuds in Higher Education).

Co se během roku 2023 podařilo

- Úspěšně vyřešit velkou část podnětů, v případě dalších podnětů iniciovat kroky k systémovým řešením nebo poskytnout konzultace.
- Ukotvit ombudsmanskou pozici ve Statutu FA.
- Vyslechnout a podpořit osoby, které se dostaly do náročné životní situace.
- Podpořit studující se specifickými potřebami.
- Navázat a rozvíjet spolupráci se Střediskem ELSA a CIPS.
- Navázat a rozvinout spolupráci se studentskou iniciativou Neklikej a spi.
- Provést a vyhodnotit průzkum Za férovou FA a dosáhnout v jeho rámci vysoké návratnosti dotazníkového šetření mezi studujícími.
- Dojednat s FEL a FJFI provedení dotazníkového šetření mezi studujícími se stejnými tematickými okruhy a průřezovými otázkami, aby bylo možné data komparovat mezi součástmi.
- Otevřít debatu napříč FA o časové a psychické náročnosti studia, duševním zdraví studujících a o projevech nerovného zacházení a nevhodného chování.
- Zahájit individuální konzultace s vyučujícími ohledně jejich přístupu ke studujícím v návaznosti na výsledky průzkumu Za férovou FA.
- Začít se zaváděním inkluzivního jazyka do vnitřních předpisů FA.
- Instalovat přebalovací pulty v budově FA.
- Navázat a rozvíjet spolupráci se Střediskem ELSA a CIPS a to jak při řešení konkrétních podnětů, tak v rovině prevence.
- Navázat spolupráci s ombudssosobami na ČVUT a ombudssosobami a osobami v obdobném postavení, které působí na jiných vysokých školách v ČR.

Co se během roku 2023 nepodařilo a bude dále řešeno v následujícím období

- Spustit dotazníkové šetření pro zaměstnané a doktorandy a doktorandky.
- Najít prostor pro celouniverzitní dětskou skupinu.
- Najít prostor pro pracovní s dětmi.
- Na systémové úrovni podpořit integraci zahraničních studujících ve studijních programech v češtině.

Podněty

V roce 2023 ombudsmanka přijala 33 podnětů, z toho 20 podnětů bylo od studujících FA a 13 podnětů od zaměstnaných FA. Kromě toho se na ni ve 4 případech obrátily osoby z jiných fakult ČVUT ohledně nevhodného chování, genderově podmíněného násilí a etických otázek.

Podněty ze strany studujících se vztahovaly k nevhodnému chování, arogantní komunikaci, nekonstruktivní zpětné vazbě ze strany vyučujících, rovným příležitostem, integraci zahraničních studujících, zvyšování povědomí o transgender problematice, nedostatku vypsání termínů na zkoušku, dále k přestávce na oběd, přihlašování do ateliérů, specifickým potřebám spojeným se zdravotními obtížemi a sociálním bezpečím, specifickým potřebám v návaznosti na tragickou událost na FF UK,

Podněty ze strany zaměstnaných se týkaly pracovních sporů, konfliktů mezi zaměstnanými, přetíženosti, odměňování, nastavení interních procesů, rovných příležitostí, sladování pracovního a osobního života, nevhodného chování vůči zahraničním studujícím a zveřejnění výsledků studentského hodnocení ateliérů.

Spolupráce s Komisí pro rovné příležitosti

Komise pro rovné příležitosti je pro ombudsmanku cennou partnerkou při vytváření otevřeného, inkluzivního a respektujícího prostředí na FA. Během roku 2023 se spolupráce s Komisí pro rovné soustředila na přípravu dotazníkového šetření pro studující v rámci průzkumu Za férovou FA a dotazníkového šetření pro zaměstnané a studující doktorského studia v rámci auditu rovných příležitostí. Ombudsmanka se podílela s Komisí pro rovné příležitosti na koncepci sekce FÉROVÁ FA na webových stránkách FA. Na základě podnětu a následné spolupráce s předsedkyní Komise pro rovné příležitosti a proděkanou pro rozvoj a výstavbu byly na vybraných záchodech FA instalovány přebalovací pulty. Ombudsmanka spolu s Komisí pro rovné příležitosti připomínkovala vybrané vnitřní přepisy FA a společně se zasazovaly o používání inkluzivního jazyka ve vnitřních předpisech FA.

Průzkum za Férovou FA

Mapování potřeb studujících a zaměstnaných FA je součástí koncepce ombudsmanky, s níž na FA nastoupila. Ve spolupráci se studentskou iniciativou Neklikej a spi, studentským spolkem SPA, vedením FA a Komisí pro rovné příležitosti FA provedla ombudsmanka průzkum za Férovou FA. Cílem bylo získat zpětnou vazbu od studujících k časové, psychické a finanční náročnosti studia, motivaci ke studiu, duševnímu zdraví a vytíženosti studujících při kombinaci studia se zaměstnáním a zmapovat jejich zkušenosti v oblasti rovných příležitostí, sladování studijního a osobního života, obtěžování a nevhodného chování. Participace studentských spolků na samotném designu dotazníku a jeho následné propagaci mezi studujícími významným způsobem přispěla k vysoké návratnosti dotazníkového šetření, která celkově činila 37,8 %. U bakalářských programů dosáhla až 42 % a u magisterských programů 28,4 %. Sběr dat probíhal rovněž pomocí fokusních skupin. Uskutečnilo se celkem 6 fokusních skupin pro studující ZAN, studující z vyšších ročníků bakalářských programů Architektura a urbanismus, Krajinářská architektura a Design, dále pro studující z magisterských programů Architektura a urbanismus a Design a jedna fokusní skupina pro zahraniční studující. Díky průzkumu získala FA data s vysokou vypovídací hodnotou, o která se může opřít v dalších krocích na podporu bezpečného a respektujícího prostředí a duševního zdraví.

Souhrnné výsledky průzkumu představila ombudsmanka na Kolegiu děkana, AS FA a na veřejné prezentaci pro studující a vyučující. Následně prezentovala zjištění specificky pro vyučující ZAN a vybrané ústavy FA. Postupně se rovněž setkává s vyučujícími, na jejichž přístupy a chování studující v dotazníkovém šetření a fokusních skupinách upozornili.

Dotazníkové šetření se stejným zaměřením se uskutečnilo také na FSv. Zároveň se ombudsmance podařilo vyjednat, aby dotazníkové šetření se stejnými tematickými okruhy a průřezovými otázkami proběhlo i na FEL a FJFI. Zjištění z průzkumu za Férovou FA včetně srovnání výsledků z dotazníkového šetření na FSv, FEL a FJFI bude uvedeno v samostatné zprávě.

Další činnosti

Ombudsmanka vystupovala na 4 panelových debatách, z toho tři byly v rámci ČVUT (na FA, FEL a FIT) a jedna v Galerii Jaroslava Fragnera. Dvě debaty byly zaměřené na způsoby zřízení ombudsmanské pozice, konceptualizaci ombudsmanské agendy a přiblížení ombudsmanské činnosti v praxi. Další dvě se zabývaly otázkami spojenými s duševním zdravím, časovou náročností studia architektury a možnostmi revize studijního plánu, přetížeností, poskytováním zpětné vazby studujícím, aby byla konstruktivní a motivující. Účastnila se Kolokvia Školské ombudsmanské platformy a mezinárodní konference ombudsošob, kterou organizovala ENOHE (European Network of Ombuds in Higher Education).

Ombudsmanka poskytla dva publikované rozhovory:

- Pavel Fuchs, Ombudsmanka Dita Jahodová: Téma péče a rovnosti mě provází celým profesním životem
- Bohdana Rambousková, „Vytvářím otevřené prostředí, aby se v něm studující i zaměstnaní mohli rozvíjet,“ říká ombudsmanka Fakulty architektury

Byla na čtyřech turnusech seznamovacích kurzů pro studující prvních ročníků a představila studujícím svou činnost, jak postupuje při přijímání podnětů, s čím se na ni mohou obrátit a jak funguje na FA podpora studujících se specifickými potřebami včetně duševního zdraví.

Doporučení

Na základě zkušeností získaných během prvního roku působení ombudsmanky na FA lze formulovat následující doporučení a cíle pro aktivity ombudsmanky a FA v následujících letech:

- Systematicky rozvíjet pedagogické a interkulturní kompetence vyučujících formou kurzů, seminářů, workshopů a za pomoci podpůrných audiovizuálních i písemných materiálů. Zvyšovat povědomí vyučujících, jak dávat konstruktivní zpětnou vazbu studujícím, rozvíjet jejich motivaci ke studiu a komunikovat s nimi s respektem bez ohledu na jejich pohlaví, národnost či etnicitu.
- Rozvíjet komunikační kompetence osob v častém kontaktu se studujícími (studijní oddělení, zahraniční oddělení a oddělení pro vědu, výzkum a uměleckou činnost, modelářské dílny).
- Zahrnout do připravovaného kariérního řádu FA rozvoj pedagogických kompetencí vyučujících a rozvoj komunikačních kompetencí osob v častém kontaktu se studujícími.
- Do připravovaného kariérního řádu FA zahrnout část, která se bude vztahovat na neakademické pracovníky*pracovnice.
- Nastavit a ukotvit v připravovaném kariérním řádu FA systém pravidelného ročního hodnocení akademických a neakademických pracovníků*pracovnic a vymezit základní parametry hodnotícího pohovoru zahrnující zpětnou vazbu a reflexi vzájemné spolupráce z obou stran, rozpravu o dalším směřování a úkolech v následujícím období včetně identifikace potřeb pro jejich naplňování.
- Rozvíjet kompetence vedoucích pracovníků*pracovnic v dávání zpětné vazby svým spolupracovníkům*spolupracovnicím.
- Zřídit pracovnu pro rodiče s dětmi a prarodiče s vnoučaty v prostorách FA.
- Zasadovat se o zřízení dětské skupiny na celouniverzitní úrovni.
- Posilovat a rozvíjet zastupitelnost akademických pracovníků*pracovnic a usnadnit tak možnost čerpání tvůrčího volna.
- Posilovat a rozvíjet zastupitelnost neakademických pracovníků*pracovnic a předcházet tak možným situacím, kdy není, kdo by agendu vykonával např. při dlouhodobé nemoci.
- Provést analýzu odměňování zaměstnanců*zaměstnankyň FA a posilovat transparentnost v odměňování.
- Posilovat resilienci studujících formou přednášek, seminářů, workshopů a za pomoci podpůrných audiovizuálních i písemných materiálů. Zvyšovat povědomí studujících, jak pracovat se zpětnou vazbou od vyučujících a emoce, které v nich zpětná vazba vyvolává.
- Při nejbližší revizi bakalářských a magisterských studijních programů zohlednit studijní zátěž.

- Otevřít debatu k nastavení jednotných kritérií hodnocení bakalářských a magisterských prací.
- Podporovat vzájemnou spolupráci vyučujících ateliérů a vyučujících předmětů a více provazovat výuku v ateliérech a předmětech.
- Podporovat spolupráci studujících napříč studijními programy a obory např. formou design-build workshopů.
- Podporovat integraci zahraničních studujících na FA a nastavit onboardingový proces ve spolupráci se SPA.
- Zvážit zavedení kurzu češtiny pro zahraniční studující ve studijních programech v češtině, který by byl zaměřený na architektonickou terminologii.
- Zvážit rozšíření buddy programu ČVUT o zahraniční studující, kteří přichází studovat na ČVUT mimo program Erasmus.
- Provést revizi požadavků na formální podobu školních prací se zohledněním finanční zátěže, kterou jejich vyhotovení má na studující.
- Podporovat socioekonomicky znevýhodněné studující formou účelových a ubytovacích stipendií v relevantní výši úměrné inflaci.

Fakulta architektury ČVUT
Ombudsmanka Dita Jahodová
Spolek posluchačů architektury
Iniciativa Neklikej a spi

A large, stylized pink hand graphic is positioned on the right side of the page, with the fingers spread. The text 'ZA FÉROVOU FA' is overlaid on the hand.

ZA FÉROVOU FA

